

2020/2201(INI)

26.4.2021

ARVAMUS

Esitaja: kultuuri- ja hariduskomisjon

Saaja: põhiseaduskomisjon

kodanikega peetavate dialoogide ja kodanike osalemise kohta ELi
otsustusprotsessis
(2020/2201(INI))

Arvamuse koostaja: Irena Joveva

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et kodanike arusaam ELi institutsioonidest ja usaldus nende vastu on demokraatia, hea valitsemistava ja tõhusa poliitikakujundamise jaoks üliolulised ning need on olulised tegurid kodanike usalduse suurendamisel ELi ja selle tuleviku vastu ning seepärast peavad kõik ELi institutsioonid püüdma saavutada võimalikult kõrged läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusvääruse standardid, rakendades oma töö kõikides aspektides konkreetseid asjakohaseid meetmeid, pöörates erilist tähelepanu ELi otsustusprotsessile;
2. tuletab meelde ELi haridusministrite 17. märtsil 2015 vastu võetud deklaratsiooni kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamise kohta hariduse kaudu, milles nad kutsusid üles tugevdama meetmeid hariduse valdkonnas Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et kaitsta meie pluralistlikku ühiskonda;
3. rõhutab kodanike, sidusrühmade ja organiseeritud kodanikuühiskonna demokraatlike osalemisviiside seniste puudujääkide läbivaatamise ja määratlemise tähtsust, et need saaksid tagada avatud ja läbipaistva protsessi, mis hõlmab kaasavat, osalevat ja tasakaalustatud lähenemisviisi; märgib, et avatuse jaoks on vaja asjakohaseid kohandusi, et hõlbustada kodanike horisontaalset juurdepääsu ELi otsustusprotsessis; on veendunud, et poliitikakujundajate ja kodanikuühiskonna vaheline dialoog tuleks korraldada nii, et meie ühiskonna mitmekesisus oleks täiel määral kajastatud kõikides liikmesriikides; rõhutab, et kõikidel kodanikel peaks olema võrdne juurdepääs oma õiguste kasutamisele ja võimalused nende kasutuseks, ning nõuab väiksemate võimalustega isikute, samuti haavatavate ja tõrjutud rühmade jaoks kodanikega peetavas dialoogis konkreetseid kaasamismeetmeid;
4. pooldab Euroopa tuleviku konverentsi ja loodab, et see mängib olulist rolli kodanike osalemise edasisel arendamisel ELi poliitikakujundamise protsessis ning sillutab teed uue püsiva mehhanismi loomisele kodanike osalemise jaoks, reformides praegust ülevalt alla lähenemisviisi ja muutes selle alt üles lähenemisviisiks; kutsub seetõttu komisjoni üles välja töötama mõjusaid kaasamismeetodeid ja kohandatud vahendeid, mis võimaldaksid arutlusel olevatesse teemadesse sisulist kaasamist ja nendest arusaamist; kutsub komisjoni üles uurima kultuuri, kunsti ja loovuse potentsiaali kui innovaatiliste lahenduste vahendit arvamuste avaldamise jaoks Euroopa tuleviku kohta ning kasutama seda potentsiaali samuti Euroopa tuleviku konverentsi kontekstis ja kodanike pideva kaasamismeetodina ELi sise- ja välistegevuses; on veendunud, et Euroopa tuleviku konverentsil tuleks arutada, kuidas tugevdada Euroopa tegevust hariduse, kultuuri, noorte ja spordi valdkondades; tuletab meelde oma seisukohta Euroopa tuleviku konverentsi kohta ning kordab vajadust luua noorte ja noorteorganisatsioonide jaoks kaasamisvahendid; tuletab meelde, et ühisdeklaratsioonis Euroopa tuleviku konverentsi kohta on ette nähtud kodanikuühiskonna esindatus konverentsi täiskogul; nõuab, et noorte, kodanike ja kodanikuühiskonna hääl oleks kõikide konverentside organite vahel peetavatel aruteludel kõikidel tasanditel olulise tähtsusega;

5. tunneb heameelt eetikaorgani kui iseseisva asutuse loomise üle, et suurendada ELi institutsioonide läbipaistvust;
6. kordab Euroopa Liidu põhiõiguste harta 3. peatükis sätestatud võrdõiguslikkuse määratlust, mis hõlmab võrdsust seaduse ees, mittediskrimineerimist, mitmekesisust, soolist võrdõiguslikkust ning laste, eakate ja puuetega inimeste õigusi;
7. viitab nähtavuse, juurdepääsetavuse ja järelmeetmetega seotud puudustele selliste kodanikele loodud kanalite puhul, mille kaudu nad saavad anda oma panuse ELi otsustusprotsessi, näiteks Euroopa kodanikualgatus, õigus esitada petitsioone Euroopa Parlamendile, pöörduda Euroopa Ombudsmani poole, avalikud konsultatsioonid ja dialoogid, ning mis takistab seetõttu kodanike piisavat osalemist; toetab tugevalt teadlikkuse suurendamise ja teavitamisega seotud meetmeid ning asjakohaste mehhanismide hindamist ja sujuvamaks muutmist, et maksimeerida nende mõju ja tõhusust ning parandada nende kättesaadavust kodanike jaoks; on veendunud, et komisjoni tegevusetus pärast edukaid Euroopa kodanikualgatusi õhustab eesmärki suurendada liidu demokraatlikku legitiimsust kodanike suurema osaluse kaudu demokraatlikus ja poliitilises elus;
8. leiab, et kodanike osalemise jaoks on vaja välja töötada mitmesuguseid vahendeid, mis ulatuvad konsulteerimistest aruteludeni, ning struktureeritud püsiva dialoogi arendamist ELi küsimustes kodanike ja kodanikke esindavate kodanikuühiskonna organisatsioonidega nii ELi kui ka riiklikul tasandil;
9. rõhutab, kui oluline on edendada kodanikuaktiivsust ja aktiivset osalust kooskõlastatud ja sidusal viisil kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil; leiab sellest tulenevalt, et tuleb tugevdada Euroopa Komisjoni esinduste ja Euroopa Parlamendi büroode rolli, tegevust ja sõltumatust liikmesriikides, et hõlbustada kodanikuaktiivsust ja kodanikega peetavat vahetut dialoogi, võimaldada sellele juurdepääsu ning teabe levitamist ja teadlikkuse suurendamist Euroopa Liidu ja selle poliitika kohta kodanike digitaalset ja füüsilist osalust võimaldavate teabevahendite laialdase ja hästi koordineeritud kasutuse kaudu;
10. rõhutab, et ühiskonnaharidus ja ELi tundmaõppimine on Euroopa demokraatia ja liidu tuleviku parandamisel olulise tähtsusega, võimaldades seeläbi ELi kodanikel teha teadlikke valikuid ja olla lahutamatu osa demokraatlikust ühiskonnast, mis põhineb Euroopa ühistel väärtustel, milleks on inimväärikus, vabadus, demokraatia, võrdõiguslikkus, õigusriik ja inimõigused; märgib, et Euroopa kodakondsus on väärtus, mida tuleks noortes edendada, ning pooldab seetõttu liikuvusega seotud algatusi ja programme, nagu näiteks programm „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpus, mis võimaldavad noortel, üliõpilastel, koolitajatel, õpetajatel ja teadlastel õppida, töötada ja koos elada samal ajal kogedes Euroopa kultuuri ja väärtusi ning suurendades neist oma arusaamist; pooldab algatusi „Tagasi kooli“ ja „Euroopa koolis“ kui parimate tavade näiteid Euroopa projekti edendamiseks noorte seas; kutsub komisjoni üles pakkuma toetust haridusprogrammide ja koolituste täiendamise jaoks kõikides liikmesriikides, eelkõige toetades Euroopa kodanikuhariduse ühisõppekava väljatöötamist, edendama ELi tundmaõppimist, soodustama muu hulgas paremat arusaamist selle toimimisest, ELi olemasolevatest osalusmehhanismidest ning liikmesriikide ajaloost ja kultuurist ning ergutama objektiivset ja kriitilist mõtlemist Euroopa Liidu eeliste kohta eesmärgiga suurendada kodanike osalemist ELi otsustusprotsessis;

11. on veendunud, et noorte osalemise tagamine on kodanikega peetavaid dialooge hõlmavate algatuste pikaajalise mõju oluline osa; rõhutab seetõttu, kuivõrd oluline on igas ELi õppetegevuses noortele keskenduda, ja soovib edendada noorte kaasamisvahendeid, pöörates erilist tähelepanu sotsiaalmeediale, mobiilirakendustele ja -mängudele, viktoriinidele ja muudele noortesõbralikele formaatidele; pooldab heade tavade näidetena vastastikusel õppel põhinevaid haridusprogramme, nagu Euroopa Noorteparlament ja ELi noortedialog;
12. rõhutab, et praegune COVID-19 kriis ja digipööre on kaasa toonud uued töötamistavad ELi institutsioonide jaoks; nõuab seepärast mitmesuguste digiplatvormide ja vahendite süstemaatilist kasutamist ELi institutsioonide ja kodanike vahel peetava dialoogi jaoks, samuti selliseid, mis pakuvad võimalusi kodanikuühiskonna sisendiks ja konkreetsete seadusandlike ettepanekute kommenteerimiseks;
13. rõhutab, et kodanike aktiivse kaasamise jaoks on äärmiselt oluline, et teave on nende emakeeles kättesaadav ja juurdepääsetav; hoiatab, et keelebarjäärid piiravad kodanike kaasamist ja osalemist poliitilises protsessis; on seisukohal, et tehnoloogia, eelkõige keeletehnoloogia, võib aidata selliseid keelebarjääre ületada, ja palub ELi institutsioonidel neid kasutada, et ükski kodanik ei jääks kaasamata;
14. rõhutab, et kodanikel on õigus saada usaldusväärset, sõltumatut ja faktidel põhinevat teavet Euroopa Liidu, selle poliitika ja otsustusprotsesside kohta; tunnistab vajadust luua mitmekesine juurdepääs neutraalsele, sõltumatuks ja informatiivsele ühisele Euroopa uudistekeskusele, mis on kättesaadav kõigis ELi ametlikes keeltes, ning arendada ennetavat teabevahetust ELi kodanikega; tuletab samuti meelde olemasolevate meediakanalite väärtuslikkust; peab vajalikuks konkreetset tegeleda väärtus- ja desinformatsiooni levikuga, eelkõige kriiside ajal, kui kõige rohkem on vaja faktidel põhinevat, usaldusväärset ja õigel ajal esitatavat teavet; rõhutab, et meedia sõltumatus on selliste protsesside korral ülioluline; nõuab digiplatvormidel rakendamise jaoks ülalt alla tagasiside andmist, faktikontrolli ja mõõdukust seoses väärtus- ja desinformatsiooniga, mis samal ajal austavad kodanikuõigusi ja väljendusvabadust; peab seetõttu hädavajalikuks tugevdada ajakirjanike koolitamist sõltumatu ja kriitilise mõtlemise edendamiseks;
15. tunneb heameelt Euroopa demokraatia tegevuskava eesmärgi üle parandada kodanike osalemist demokraatlikes süsteemides teadlike otsuste tegemise kaudu; rõhutab vajadust tagada programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames noorte osalus ja ebasoodsas olukorras olevate inimeste kodanikuaktiivsus; pooldab Euroopa demokraatia tegevuskava raames välja kuulutatud meetmeid meediavabaduse, väljendusvabaduse ja kvaliteetse ajakirjanduse tugevdamiseks; ootab komisjoni ettepanekuid praktiliste ja tõhusate vahendite kohta, et paremini tagada ajakirjanike turvalisus, keda liiga sageli ähvardatakse ja põhjendamatult hirmutatakse, piirates seeläbi kodanike õigust teabele; on mures konkreetsete ettepanekute puudumise pärast kunstivabaduse ning keelatud ja kohtulikule vastutusele võetud kunstnikele kaitse tagamiseks ning kutsub komisjoni üles seda valdkonda Euroopa demokraatia tegevuskava raames edasi arendama;
16. tunnustab kõikide ELi kodanike õigust taotleda ja saada ELi institutsioonidelt teavet ühes ELi ametlikest keeltest; juhib tähelepanu sellele, et reaalne dialoog ning ELi kodanike aktiivne ja teadlik osalemine ELi otsustusprotsessis on võimalik ainult siis, kui puudub keelebarjäär, ning kutsub seetõttu komisjoni üles tegema palju suuremaid

jõupingutusi, et võimaldada teabevahetust kodanikega kõikides ELi ametlikes keeltes; märgib, et kaasatuse, teadlikkuse ja nähtavuse tugevdamiseks on vaja parandada veebisisu kättesaadavust; soovib, et kõik ELi veebisaidid peaksid olema kasutajasõbralikud ja kättesaadavad kõikides ELi ametlikes keeltes;

17. rõhutab kultuuri ja hariduse tähtsust meie ühiskonna selgroona ning tõstab esile nende ülitähtsat rolli meie kodanike ajaloolise, poliitilise ja ühiskondliku teadvuse kujundamisel; kinnitab, et õigus kvaliteetsele haridusele, eelkõige ühiskonna- ja kodanikuharidusele, on üks demokraatia eeltingimusi; tuletab meelde, et õigus haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele on Euroopa sotsiaalõiguste samba esimene põhimõte ning et see on kodanike poliitilistes protsessides ja ühiskonnaelus osalemise võimaldamise põhialus; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles välja töötama ulatuslikku Euroopa ühiskonna- ja kodanikuhariduse strateegiat ning toetama platvorme selle rakendamise edendamiseks, keskendudes eelkõige ELi ühistele demokraatlikele väärtustele ja põhimõtetele; on veendunud, et see strateegia peaks parandama kodanike arusaamist ELi keerulise otsustusprotsessi ja poliitika kohta ning suurendama teadlikkust ELi kodakondsusega kaasnevate eeliste, õiguste ja kohustuste kohta; nõuab, et ELi ja liikmesriikide valitsused suurendaksid oma investeringuid formaalsesse ja mitteformaalsesse ühiskonnaharidusse, kodanikuaktiivsusse ja demokraatlikku pädevusse, samuti koolitajate koolitus- ja suutlikkuse suurendamise programmidesse;
18. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekut institutsioonidevahelise kokkuleppe saavutamiseks ühiskondliku dialoogi kohta vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 11.2, milles on kehtestatud, et institutsioonid peavad pidama avatud, läbipaistvat ja regulaarset dialoogi esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga;
19. juhib tähelepanu uuele kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmile, mis peaks eeldatavasti suurendama selliste tegevuste nähtavust ja mõju, mis aitavad kaasa kodanikega peetavale dialoogile ja kaasatusele osalusdemokraatias; rõhutab, kui võrd oluline on tagada järjepidevus ja suurendada vahendeid asjakohase programmi kodanike rühmade jaoks, sealhulgas sõpruslinnade liikumine ja mälestamistegevused; pooldab, et selle programmi raames rakendatakse Euroopa väärtuste edendamisele suunatud tegevusi, nagu näiteks teadlikkuse suurendamine ühise Euroopa ajaloo kohta; nõuab uue programmi raames ühiskondliku dialoogi rühma kiiret loomist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.4.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 26 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienauß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Diana Riba i Giner, Iuliu Winkler

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

26	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Iuliu Winkler, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Niklas Nienaaß, Diana Riba i Giner

1	-
ID	Gilbert Collard

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu